

**Zkoušky zvláštní odborné způsobilosti,
soustavný dohled na pracovištích IV.
kategorie a
pro poskytování služeb v KP provozovateli
pracoviště IV. kategorie**

Seminář Praha

8. 3. 2017

hana.bilkova@sujb.cz

Obsah prezentace

Změny legislativy v oblastech:

- Vykonávání činností na pracovišti IV. kategorie
- Zajištění soustavného dohledu nad RO
- Kontrolované pásmo
- Externí pracovníci

Pracoviště IV. kategorie

Zákon č. 263/2016 Sb. atomový zákon (NAZ)

Vyhláška č. 422/2016 Sb. o radiační ochraně a zabezpečení radionuklidového zdroje (V422)

Kdo vykonává činnosti v kontrolovaném pásmu (KP)?

- Pracovníci držitele povolení (DP) k provozu pracoviště
- Pracovníci dodavatelů

§ 9 odst. 2 písm. i) poskytování služeb v kontrolovaném pásmu provozovateli pracoviště IV. kategorie, kromě případů, kdy je činnost vykonávána ojedinele, nebo hrozí prodlení a kdy provozovatel KP zajistí všechny požadavky radiační ochrany pracovníků, kteří tuto činnost vykonávají

Soustavný dohled NAZ § 72

DP k poskytování služeb v kontrolovaném pásmu provozovateli pracoviště IV. kategorie

– **dohlížející osoba (DO)** i smluvně

DP k provozu pracoviště IV. kategorie

– DO i osoby **s přímým dohledem** nad RO (**OPDRO**)

– **Specializovaný útvar RO zajišťující SD na JEZ** - funkce DO i PDRO a další povinnosti (V422 § 45)

Soustavný dohled V422 § 43

Povinnosti DO – obecně

DO v KP radiační pracovník kategorie A

DO vykonává dohled nad RO

- sledováním a hodnocením plnění povinností DP při nakládání se ZIZ, provádění radiačních činností, provozu pracoviště a vyřazování z provozu
- zajištěním spolupráce s DP (vedení firmy) při zavádění nových činností, které souvisí s RO, nákupů ZIZ, OOPP

Soustavný dohled V422 § 43

DO držitele povolení ke službám zajišťuje/ provádí

- Informování a vzdělávání radiačních pracovníků (§50)
- Evidenci dávek (**součty za všechna pracoviště**) (§33)
- Optimalizaci RO (§7-8)
- Vedení dokumentace pro povolovanou činnost (PZRO §51, ORP §35, záznamy §37)
- Hodnocení RO (**roční zpráva** §54)
- Šetření mimořádných událostí a přijímání nápravných opatření
- Řešení neshod v oblasti RO
- Dohled nad poskytováním pracovnílékařských služeb
- Konzultace, pomoc při řešení problémů radiačních pracovníků

Soustavný dohled V422 § 43

DO provozovatele pracoviště IV. kategorie navíc zajišťuje/ provádí

- Přípravu programu monitorování, vlastní monitorování a hodnocení výsledků
- Stanovení efektivní dávky osoby, která vstoupila do KP
- Evidence ZIZ, inventury, organizace zkoušek
- Metodické vedení osob s přímým dohledem nad RO

Soustavný dohled V422 § 44

OPDRO provozovatele pracoviště IV. kategorie

- Trvale dohlíží na provádění radiačních činností, prověřuje, zda osoby vstupující do KP plní požadavky na ochranu zdraví a technické a administrativní požadavky k zajištění RO (dodržování předpisů pro danou činnost a předpisy pro KP)
- Spolupracuje s DO
- Informuje osoby v KP o aktuální RaS a opatřeních
- Podílí se na šetření mimořádné události, neshody
- Poskytuje konzultace s ohledem na RaS a usměrnění činnosti

Soustavný dohled V422 § 45

Specializovaný útvar RO zajišťující dohled nad RO na JEZ (funkce DO i PDRO) dále musí zajistit

- Přímý dohled pro všechny fyzické osoby v KP
- Kontrolu dodržování předpisů a pravidel RO při činnostech v KP
- Posuzování a provádění opatření k zajištění RO všech osob vstupujících do KP, informování osob o aktuální RaS a opatřeních
- Přípravu dokumentace vztahující se k RO
- Hodnocení vlivu výpustí na reprezentativní osobu
- Spolupráci s DO držitele povolení pro služby

Další povinnosti dle NAZ, které vykonává DO

NAZ § 68

- Sledovat součet dávek **ze všech pracovních činností** svých radiačních pracovníků – porovnávat **s limity**, překročení oznamovat úřadu
- Předávat výsledky osobního monitorování **jinému DP**, spolupracovat při zjišťování příčin překročení limitů
- Neprodleně oznámit úřadu překročení limitů
- **Provádět hodnocení způsobu zajištění RO** – hodnocení zaslat úřadu do 30. 4. následujícího roku (V422 § 54)
- Dokumentovat a oznamovat úřadu provedení změny související s RO (V422 § 60 -62)

Další povinnosti držitele povolení (DO)

Hodnocení způsobu zajištění RO V422 § 54

- Popis posouzení optimalizace (rozbor dávek, činností)
- Přehled a rozbor odchylek od normálního provozu pracoviště – události, způsob šetření, UNO,
- Přehled plnění povinností DP
- Zajišťování poskytování pracovnělékařských služeb pro radiační pracovníky
- Vzdělávání a ověřování způsobilosti radiačních pracovníků
- (inventury zdrojů)

Kontrolované pásmo NAZ § 73

NAZ - Kde se vymezuje

Kde lze předpokládat E 6 mSv, HT 3/10 limitu, HT pro oční čočku 15 mSv

DP je povinen **neprodleně oznamovat** Úřadu –
vymezení, změnu, zrušení KP (**Úřad neschvaluje**)
§ 63 práce těhotné a kojící ženy

V422 § 46

Způsob vymezení, rozsah, označení – **údaje o charakteru ZIZ a rizika**

Vstupy – osoba poučená, starší 18 let

Práce – radiační pracovník kategorie A

Kontrolované pásmo V422 § 46

Práce v KP – radiační pracovník kategorie A

- a) **Jiná fyzická osoba** – nezbytná a nahodilá činnost (doba nezbytně nutná, pod dohledem radiačního pracovníka kategorie A)
- b) Inspektor SÚJB (RP A nebo B)

KP pracoviště I. - III. kategorie

- a) *Úklid a údržba na pracovištích s generátory záření a URZ (jiná fyzická osoba, RP B)*
- b) *Úklid a údržba na pracovištích s ORZ*

Kontrolované pásmo V422 § 47

JZ - označení místností, kde jsou překročeny hodnoty pro DP, objemové a plošné aktivity radionuklidů (trvale – míra rizika, dočasně – hodnoty)

- Udržování povrchové kontaminace pod hodnotami př. 18
- Operativní osobní dozimetr – každá fyzická osoba
- Režim vstupu a výstupu – převlékání, OOPP, měření povrchové kontaminace
- Režim vynášení kontaminovaných a potenciálně kontaminovaných předmětů
- Možnost jídla a pití

Pro vstup osoby, která není radiační pracovník musí provozovatel stanovit v PM **operativní hodnoty** pro zajištění **nepřekročení dávkových optimalizačních mezí**

Kontrolované pásmo V422 § 48

Dokumentace pro povoloanou činnost

Rozsah KP, plánek, zdůvodnění, stavební a technické zajištění vstupu

Způsob zajištění RO, předpokládaný počet osob, způsob poučení o riziku

Dokumentace provozu KP

- Pokyny pro vstup a podmínky vstupu pro radiačního pracovníka a jinou fyzickou osobu
- Postupy pro jednotlivé činnosti
- Postupy hodnocení ozáření
- Podmínky pro opuštění KP, vynášení předmětů, provádění dekontaminace

Další povinnosti vztahující se ke KP

NAZ § 68

- Zpracovat a zpřístupnit předpisy pro činnosti na pracovišti
- Vybavit radiačního pracovníka OOPP
- Práce těhotné a kojící ženy

V422 § 50 – informování a příprava pracovníků - průběžné vzdělávání – **pracoviště IV. kategorie** – seznámení radiačních pracovníků s vnitřními předpisy a dokumentací pro toto KP

V422 § 33 provozovatel KP musí vést evidenci osob, které nejsou radiační pracovníci kategorie A vstupujících do KP (identifikace, délka pobytu, dávka) – archivace 10 let

Externí pracovníci NAZ § 79

Definice § 60

Externí pracovník - radiační pracovník, který **není zaměstnán provozovatelem** sledovaného nebo kontrolovaného pásma, ale vykonává v tomto pásmu pracovní činnost

Externí pracovník, který vykonává činnost v KP – radiační pracovník kategorie A – **musí být vybaven ORP**

Kdo zajišťuje RO pro externího pracovníka?

Zaměstnavatel pokud je DP

Externí pracovník sám, je-li DP (OSVČ = DP)

Provozovatel KP, pokud zaměstnavatel není DP

Externí pracovníci - NAZ § 79

Rozsah předávaných údajů nutných pro zajištění RO mezi provozovatelem a zaměstnavatele – upraven smluvně

Povinnosti provozovatele KP:

- Kontrolovat kategorizace (A)
- Zajistit osobní monitorování a vyhodnocení dávky
- zajistit úroveň RO jako byl jeho zaměstnanec
- Kontrolovat zdravotní způsobilosti před započítáním práce
- Zaznamenat osobní dávku do ORP nebo předat DO externího pracovníka
- Poučit externího pracovníka o specifických podmínkách práce v KP

Externí pracovníci - NAZ § 79

Povinnosti DP/ osoby, která má povinnost zajistit RO:

- Kontrolovat ORP a aktualizovat údaje
- Průběžně sledovat osobní dávku a porovnávat s limity
- Zajistit** odbornou přípravu a informování externího pracovníka
- Spolupracovat s provozovatelem KP** na stanovení DOM
- Zajistit** pracovnělékařské služby
- Upravit podmínky práce těhotné a kojící ženy

Dokumentace § 24 NAZ

Dokumentace musí být aktuální (soulad s NAZ, zásadami správné praxe a skutečným stavem vykonávané činnosti v rámci povolení)

DP musí postupovat v souladu s dokumentací

Schvalovaná dokumentace VHP a PM monitorování okolí a výpustí pracoviště IV. kategorie

PZRO pro služby není schvalovaná dokumentace

Změny neschvalované dokumentace (PZRO) je DP povinen oznámit úřadu 30 dnů (72 hodin) před tím, než začne podle změn postupovat. **Nejde o správní řízení!**

Děkuji za pozornost